

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: גרשון	שם משפחה: יוריסט
----------------	------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: יוריסט	בלועזית Yurest
שם פרטי איתו נולדתי: גרשון	בלועזית Gershon
עיר לידה: קמינסק-פדולסק	בלועזית Kaminski - Podolsk
שם פרטי ושם משפחה של האב: ברוך יוריסט	שם פרטי ושם נעורים של האם: חיה לאה קוסניק
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: קמינסק-פדולסק	בלועזית Kaminski - Podolsk
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) הנדסאי	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)	אוזבקיסטן בבית יתומים בכפר גואה
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי	שנת עליה: 1972
	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

אני נולדתי במשפחה שהייתה דתית וההורים שלי עבדו, היינו 3 ילדים בבית אני הכי קטן והיו לי 2 אחיות גדולות, למדתי בבית הספר טרניקוב טקסטיל, העיר שלנו הייתה מחולקת לרובעים אנחנו גדלנו ברובע היהודי, הורים שלי ראו איך מפציצים את העיר שלנו ממש בימים הראשונים למלחמה.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

אימא שלי בזמן המלחמה ראתה איך מפגיזים את הרובע היהודי והתחילה לבכות ואז שאל אותה אלוף משנה ספרונוב למה היא בוכה, זה בסך הכול הרובע היהודי, והיא פחדה מאד כי אני ואחיותיי היינו בבית בזמן ההפגזות, אני שיחקתי בחוץ וראיתי מטוסים ומאד התרגשתי כי לא ידעתי שזו בעצם תחילת המלחמה, וחשבתי שהם באו לחלק מתנות ואז התחילו הפיצוצים ומיד התחבאנו, ההורים באו בריצה ואספו אותנו ואמרו לנו שעכשיו אנחנו בורחים ברגל, התאספנו כולם כל היהודים ולקחנו כל מה שיכלנו, פרות, וסוסים, השיירה הייתה ארוכה שלא ראו את ההתחלה והסוף, ואני זוכר שכל פעם בשעה שש בערך המטוסים היו באים וטסים ממש נמוך עד שהיינו רואים את החיוך על הפנים של הטייסים ממש לפני שהם היו יורים עלינו, אנחנו פשוט נסנו על חיינו, ברחנו מזרחה, מי שנפל ומת היו דורכים עליו, וממשיכים הלאה מהפחד. במשך שבועיים הלכנו ברגל עד לעיר וניצה שזה בערך 250 ק"מ מהעיר שלנו, במהלך המסע הזה לא היה לנו אוכל ואני הייתי מבקש מהחיילים קצת אוכל והם נתנו לי כמה פרוסות לחם והיינו מתחלקים, הספקנו לעלות על הרכבת האחרונה שעזבה את וניצה לקווקז כי למחרת הגרמנים השתלטו על וניצה וכל הדרך ההפגזות של המטוסים לא פסקה. היינו בקווקז כמה חודשים עד שהגיעה פקודה לעזוב כי הגרמנים כבר מגיעים (באותו הזמן עבדנו שם בקיבוץ באיסוף קוטנה) כל הפליטים היהודים עלו על הרכבות והגענו לעיר מחצ'קלה ואז דרך הים הכספי הגענו לקרסנובוסק ומשם עם עוד רכבת הגענו לאוזבקיסטן בקולחוז. אני זוכר שהיה רעב גדול, אבא התנפח מהרעב וכך גייסו אותו לצבא, ובדרך הוא מת מהרעב. ואז אני ואחותי הרביצו לי גויים בגלל שאני יהודי, הייתי שם במשך 3 שנים וכשהצבא האדום התחיל להתקדם מערבה ושיחררו את העיר שלנו קמינסק-פדולסק. ואימא לקחה אותנו וחזרנו הביתה אבל הבית לא היה קיים. אנשים היו גרים בכל מינים חורים.

אני זוכר שבתקופה בבית היתומים אימא הייתה באה לבקר אותי מדי פעם והיא הייתה מביאה קצת לחם איזה פעם אחת הייתה לידי ילדה קטנה ואז אימא שלי נתנה לה חתיכה מהלחם, ואני שהייתי כל כך רעב שאלתי את אימא למה היא נותנת לה מהלחם והיא ענתה לי שלי יש אימא, ולה אפילו את זה אין. כאשר הגעתי לגיל המצוות אני הייתי לבוש בבגדים של האוזבקיים והמכנסיים היו בכל מיני צבעים פס לבן פס ירוק פס אדום וכולם צחקו כי הייתי נראה כמו ליצן. בדרך לטקס הבר מצווה ניגש אלי כומר ושאל אותי אם אני מעוניין להרוויח קצת כסף אז אמרתי לו שכן כי מאד היינו צריכים את הכסף הזה, ואז הכומר נתן לי צלב גדול וכבד, ואמר לי לך תצעד בראש השיירה של הקבורה, ואני אז בתור ילד מאד פחדתי מהמתים, והיה נורא קר אני הייתי עם נעלים עשויות מצמיגים קרועים וקשורים בחבל, ואז בסיום ניגש אלי קרוב משפחה של הנפטר ונתן לי 30 רובל שזה מספיק לקנות 300 גרם לחם, אז אמרתי לו דוד, תסתכל על הרגליים שלי מלאות בבובץ עד הגרביים ואתה נתן לי רק 30? אז הוא שינה דעתו ונתן לי 50 רובל. את הכסף נתתי לאימא שלי. באותו היום לא היה טקס הבר מצווה. היינו גרים אז באיזה מרתף של בית בחווה של גויים, הגויים היו אנטישמים ולא עזרו לנו. כדי לאכול משהו אני הייתי צריך להסתובב בשדות איפה שהיו אוספים את הירקות ולראות אולי נשאר משהו שלא אספו, איזה תפוח אדמה או גזר, הייתה פעם אחת שנפלתי, ממש נכנסתי עם שתי הרגליים שלי לתוך בור עם עצמות של יהודים מתים. זה היה בשדה בסוף שנת 44, באותו הזמן הצבא האדום עבר לכיוון מערב לתקוף ולהתקדם הלאה, באמצע הרחוב עצר רכב וממנו יצא קצין שזה היה בן דוד שלי, קוראים לו זיסיה יוריסט. קפצתי עליו עם הידיים שלי באוויר, ושני יהודים שגם הם חזרו מהגלות אמרו לי כל הכבוד לבן דוד שלך הוא עובד בחברת קדישא אצל הגויים ומפרנס

את אימא. אמרתי להם שזה לא נכון ושזה היה רק פעם אחת. ואז אמרו לי תשתוק תשתוק אנחנו יודעים יותר טוב ממך עד עכשיו בקמינסק-פודולסק יש שמועה שילד יהודי עבד אצל גויים.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

מקמינסק-פודולסק עברנו לעיר צ'רנוביץ' שזה כ-100 ק"מ משם. כשהגענו לשם העיר הייתה ריקה, הבתים היו ריקים כי הגרמנים הרגו את כל היהודים שם. מצאנו לעצמנו דירה ריקה, והיינו גרים שם, בצ'רנוביץ' התחלתי ללמוד בבית הספר ואחר כך במפעל טקסטיל. זה היה בערך משנת 1945. את הלימודים שלי לא הספקתי לסיים כי בשנת 1951 לקחו אותי לצבא למזרח הרחוק. ובאותה תקופה הייתה אנטישמיות בצבא, שנבעה ממשלו של סטאלין, כל הקצונה הגבוהה בצבא היו יהודים גיבורי מלחמה, וקצינים בדרגות נמוכות היו מתעללים בחיילים יהודים סדירים. היינו ישנים באוהלים ובאותה תקופה היה מאד קר, משהו כמו מינוס 50 מעלות, אני זוכר שהייתי יוצא לשמירה בלילה והיו "שוכחים" להחליף אותי עד הבוקר, כאשר חזרתי מהצבא סיימתי את הלימודים שלי אני הייתי רק שנתיים בצבא במקום 4 שנים כי חליתי והייתי 3 חודשים בבית חולים אז הצבא החליט לשחרר אותי. מאז שחזרתי מהצבא התחלתי לחלום איך לעזוב את רוסים ולעבור לישראל היו לי קרובי משפחה בישראל, באותו הזמן עבדתי במפעל וקיבלתי תפקיד מנהל משמרת שם. היו לי בארץ בני דודים שכבר חיו שם 40 שנה.

בשנת 1961 התחתנתי ומאז התחלתי לעבוד בשביל לעלות לישראל. בשנת 63 נולד לי הבן הראשון ושמו ברוך יצחק צבי (על שם אבי ברוך ודוד שלי יצחק) כולם בפעל ידעו (רק החברים היהודים) שנולד הטייס הראשון. ובשנת 1967 נולד לי הבן השני שקוראים לו אליה ובמפעל כולם ידעו שנולד הטייס השני של הישראלים. בשנת 1960 הגיעה קבוצת כדורסל ישראלית שחילקה סיכה עם מגן דוד כחול עליה, את הסיכה הייתי שם על הבגד שלי ואנשים שהיו רואים את הסיכה היו מנשקים אותה כאילו היא מזוזה. עד עכשיו יש לי את הסיכה הזו. בשנת 1972 אחרי מאבק של 10 שנים הצלחנו לקבל אישור לצאת מברית המועצות ולעלות לארץ.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו ארצה וכבר התחלתי אחרי העבודה בדשנים להתעסק בהתנדבות בבית הספר. אנחנו הראשונים מברית המועצות בנצרת עילית ידענו אידיש אבל לא היה עם מי לדבר. היינו שם חצי שנה ועברנו לקריית אתא. בשנת 1947 ראש הממשלה יצחק רבין פנה לאוכלוסיה להתארגן למשמר אזרחי זה קרה לאחר הפיגוע של המחבלים במעלות ואני מיד רצתי למשטרה ואם אני לא טועה אני הייתי הראשון מהמתנדבים במשך 32 שנים עד שאמרו לי די מספיק. קיבלתי את אות יקיר העיר קריית אתא וגם את אות יקיר הקריות. לאחר ששחררו אותי מהמשמר אזרחי התנדבתי לצבא ושם עשינו קיטבגים לחיילים ופעם בשבוע אני מחלק אוכל לנזקקים מקיבוץ רמת יוחנן.

אני רוצה להעביר מסר לדורות הבאים שישמרו על הארץ כי אין מקום אחר ליהודי שרוצה להיות יהודי, ושילמדו את ההיסטוריה ויעבירו לדורות הבאים. כיום אני לא מקבל את הזכויות שמגיעות לי כניצול שואה, לא מכירים בי כפליט, כי לא הייתי במחנה ריכוז.

ראיון: ברוך בן – עזרי, קריית – אתא,

מאי 2013